

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС. ФІНАНСОВЕ ПРАВО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.9

DOI: 10.32342/2709-6408-2023-1-6-9

О.С. ЛУНІНА,

кандидат юридичних наук, суддя Дніпропетровського окружного адміністративного суду, доцент кафедри права Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро)
ORCID: 0000-0002-1739-6748

В.М. ШКАБАРО,

кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри права Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро)
ORCID: 0000-0002-7105-6170

ЕКСПЕРТИЗА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню особливостей та підстав призначення і проведення експертизи в адміністративному судочинстві під час розгляду публічно-правових спорів. Визначено значення судової експертизи в адміністративному процесі як засобу доказування. Проаналізовано правові норми чинного законодавства України, якими висновок експерта віднесено до засобів, які є доказами в адміністративному судочинстві, тобто такими засобами, за допомогою яких суд встановлює дані про наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Досліджено поняття «експертиза» та «судова експертиза» в судовому процесі, проведено їх розмежування. Авторами наголошено, що можливість використання висновку експертизи як доказу забезпечує виконання завдань адміністративного судочинства. Проведено аналіз процесуального значення та особливостей порядку призначення та проведення таких видів судових експертиз, які передбачені Кодексом адміністративного судочинства України: комісійна експертиза, комплексна експертиза, додаткова експертиза і повторна експертиза (процесуальний критерій поділу). Вивчено існуючі види судових експертиз, які передбачені чинним законодавством України, та проаналізовано судову практику щодо підстав їх призначення (галузевий критерій поділу). Наголошено на важливості оцінки судом експертного висновку на предмет його належності, допустимості, достовірності та достатності. Зроблено висновок, що в Україні спостерігається збільшення ролі судових експертів та значення висновків експертів під час розгляду адміністративних справ. В системі доказів висновки експертів виправдано займають важливе та особливе місце. Зазначено, що залучення експертів дає можливість всебічно і повно з'ясувати обставини справи та вирішити питання по суті, а широке використання спеціальних знань із різних галузей є однією з умов всебічного та справедливого розгляду адміністративних справ під час збирання та аналізу доказів.

Ключові слова: експертиза, судова експертиза, публічно-правовий спір, судовий процес, докази, доказування, адміністративне судочинство.

Постановка проблеми. Останнім часом у судовому процесі широкого застосування набуває судова експертиза, яка має важливе значення та відіграє значну роль під час розгляду справи в суді. Висновок експерта є засобом доказування у судовому процесі та сприяє захисту прав і законних інтересів сторін у справі.

В адміністративному процесі судова експертиза застосовується під час розгляду публічно-правових спорів. Висновки експертів Кодексом адміністративного судочинства України віднесено до засобів, за допомогою яких встановлюються дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи, тобто є доказами в адміністративному судочинстві. Тому з метою повного, об'єктивного, всебічного дослідження обставин справи та винесення судом законного і обґрунтованого рішення під час розгляду та вирішення публічно-правового спору може поставати питання про необхідність залучення осіб, які володіють спеціальними знаннями.

Можливість використання висновку експертизи як доказу в адміністративному судочинстві забезпечує виконання завдань адміністративного судочинства щодо справедливого, неупередженого та своєчасного вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Стан дослідження. Проблематика правозастосування під час призначення та проведення експертизи в адміністративному судочинстві не є достатньо дослідженою та не знайшла належного висвітлення у науковій юридичній літературі незважаючи на досить значну увагу правознавців до експертизи у судовому процесі як такої. Деякі питання правової природи судової експертизи в адміністративному судочинстві були предметом наукових досліджень таких науковців, як Джафарова М.В., Ключев О.М., Комзюк А.Т., Пчелін В.Б., Угровецький О.П. та інших.

Метою статті є дослідження особливостей та підстав призначення і проведення експертизи в адміністративному судочинстві та визначення її значення як засобу доказування.

Виклад основного матеріалу. Важливим засобом доказування та ефективним способом з'ясування усіх обставин, що мають значення для вирішення справи у адміністративному процесі, є експертиза. Залучення фахівців у певній галузі спеціальних знань істотно розширює можливості судового розгляду, дозволяючи застосувати весь набір засобів у встановленні обставин, що мають значення для вирішення справи судом.

За аналізом чинного процесуального законодавства України можна зазначити, що відсутнє чітке нормативно-правове розмежування понять «експертиза» та «судова експертиза» в судовому процесі.

Звертаючись до енциклопедичних джерел, під поняттям «експертиза» розуміється вивчення, перевірка, аналітичне дослідження, кількісна чи якісна оцінка висококваліфікованим фахівцем, установою, організацією певного питання, явища, процесу, предмета тощо, які вимагають спеціальних знань у відповідній сфері суспільної діяльності. Результати експертизи оформляються у вигляді експертного висновку. До основних різновидів експертизи належать: судова (криміналістична, бухгалтерська, товарознавча, психологічна, інженерно-технічна, медична, психіатрична та ін.), екологічна, наукова і науково-технічна, будівельна, з питань енергозбереження, патентна, мистецтвознавча, архітектурна та інші [1, с. 333].

Поняття «експертиза судова» у правовій доктрині визначається як дослідження спеціалістом-експертом матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що знаходяться у провадженні органів дізнання, попереднього слідства або суду. Основна відмінність експертизи судової від експертиз, проведення яких практикується за межами судочинства, полягає у тому, що факти, існування яких стверджується або заперечується судовим експертом, є засобом доказування. Підставою для призначення експертизи судової є

потреба у застосуванні спеціальних знань для дослідження питань, що виникають під час провадження у справах. Експертизи судові класифікуються за різними підставами. Залежно від галузі знань, що використовується при проведенні досліджень, експертизи бувають: судово-медичним, криміналістичними, судово-бухгалтерськими тощо. Експертизи поділяються також на: первинні, додаткові і повторні; одноособові і комісійні; однопрофільні (провадять експерти однієї спеціальності) і комплексні (провадять експерти різних спеціальностей) [1, с. 338].

За наведеним можна дійти висновку, що судові експертизи призначаються у процесі розгляду справ судом, а експертизи поза меж судочинства підлягають призначенню органом або посадовою особою.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про судову експертизу» судова експертиза – це дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду [2].

Як вже зазначалося вище, Кодексом адміністративного судочинства України (далі – КАС України) висновки експертів, поряд з письмовими, речовими і електронними доказами, показаннями свідків, визначено засобами, які встановлюють будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи (стаття 72). Статтями 101-111 КАС України визначено вимоги до висновку експерта, порядок призначення експертизи судом, проведення експертизи, наслідки ухилення учасника справи від участі в експертизі, а також оцінка висновку експерта, види експертиз та інше [3].

Незважаючи на те, що в КАС України законодавець не надав визначення терміну «судова експертиза», на думку Джафарової М.В., під судовою експертизою в адміністративному процесі варто розуміти спеціальне дослідження певних фактичних обставин адміністративної справи, яке проводиться на підставі ухвали адміністративного суду спеціальним суб'єктом (особою), що володіє спеціальними знаннями в галузі науки, техніки, ремесла тощо, у результаті чого утворюється новий засіб доказування – висновок експерта [4, с. 58].

Нормативно-правова основа призначення та проведення судових експертиз в адміністративному судочинстві передбачає свої особливості та потребує, на нашу думку, особливого наукового дослідження.

На думку Ключева О.М., регламентація самого порядку проведення судової експертизи в КАС України прописана доволі лаконічно, оскільки методика проведення експертного дослідження не є предметом правового регулювання. Зокрема, процедура та послідовність здійснення операцій, відносно дослідження об'єктів судової експертизи, визначаються специфікою предмета експертизи та методами, які застосовуються судовим експертом. Особливості виконання окремих процедур містять методичні та інструктивні матеріали інформативного характеру, а природа таких процедур залишається специфічною та належить до сфери професійних знань та досвіду судового експерта [5, с. 109].

За процесуальним критерієм КАС України виділяє чотири види судових експертиз – комісійну, комплексну, додаткову і повторну (статті 109-111) [3]. Ці види експертиз мають своє процесуальне значення та особливості щодо їх порядку призначення та проведення.

Відповідно до ст. 109 КАС України комісійна експертиза проводиться не менш як двома експертами одного напрямку знань. Якщо за результатами проведених досліджень думки експертів збігаються, вони підписують єдиний висновок. Експерт, не згодний з висновком іншого експерта (експертів), дає окремий висновок з усіх питань або з питань, які викликали розбіжності.

Потреба в призначенні такої експертизи може бути викликана, зокрема особливою складністю досліджень або неповнотою, неясністю необґрунтованістю, сумнівністю або суперечністю іншим матеріалам справи, попереднього висновку експерта з даних питань. Особливість комісійної експертизи також обумовлена участю в дослідженні одного об'єкта (однієї групи об'єктів) кількома експертами одного профілю [6].

За приписом ст. 110 КАС України комплексна експертиза проводиться не менш як двома експертами різних галузей знань або різних напрямів у межах однієї галузі знань. У висновку

експертів зазначається, які дослідження і в якому обсязі провів кожний експерт, які факти він встановив і яких висновків дійшов. Кожен експерт підписує ту частину висновку, яка містить опис здійснених ним досліджень, і несе за неї відповідальність.

Комплексна експертиза, як правило, застосовується тоді, коли у висновках потрібні результати дослідження з різних спеціальностей. При проведенні комплексної експертизи кожний експерт самостійно досліджує тільки ті об'єкти, які входять до його компетенції, і застосовує ті методи, якими володіє. Під час проведення комплексних експертиз ставляться загальні питання, що робить їх тривалими та складними. Нерідко дослідження одного експерта залежить від результатів дослідження іншого. Тому покладаючись на досвід у сферах знань інших експертів їм потрібно взаємодіяти для прийняття правильного рішення [6].

Підстави для призначення додаткової та повторної експертизи визначені статтею 111 КАС України. Якщо висновок експерта буде визнано неповним або неясним, за клопотанням учасника справи або з власної ініціативи суд може призначити додаткову експертизу, яка доручається тому самому або іншому експерту (експертам). Якщо висновок експерта буде визнано необґрунтованим або таким, що суперечить іншим матеріалам справи або викликає сумніви в його правильності, за клопотанням учасника справи або з власної ініціативи суд може призначити повторну експертизу, яка доручається іншому експерту (експертам).

Повторною є експертиза, під час проведення якої досліджуються ті самі об'єкти, що й при проведенні попередньої експертизи. Якщо висновок експерта буде визнано необґрунтованим або таким, що суперечить іншим матеріалам справи або викликає сумніви в його правильності, судом може бути призначена повторна експертиза, яка доручається іншому експертові (експертам), та поставлені ті ж питання, які були в первинній експертизі. Повторна експертиза може проводитись комісією експертів, коли кожен окремо проводить дослідження, після чого формуються загальні висновки. Якщо за результатом повторного дослідження виявляється, що висновки первинної експертизи є некоректними, то первинна експертиза не приймається судом до уваги при винесенні рішення. Коли повторне дослідження підтверджує висновки первинного, то воно вважається об'єктивним. У випадку, якщо висновки обох досліджень суперечать одне одному, можуть бути відібрані додаткові пояснення від експертів, які проводили первинну та повторну експертизу.

Додаткова експертиза має доповнювати первинну експертизу та може бути призначена, якщо суд визнав висновок експерта неясним або неповним, у зв'язку з чим суд повинен винести ухвалу про призначення додаткової експертизи для роз'яснення додаткових питань, пов'язаних з попереднім експертним дослідженням. Здебільшого роботу здійснює той експерт, який проводив первинне дослідження. Однак законодавство не забороняє призначити додаткову експертизу іншому експерту, чи іншій експертній установі. Додаткова експертиза може також призначатись при неповних висновках первинної експертизи. При призначенні судової експертизи суд може поставити не всі хвилюючі питання, або ж на момент проведення первинного дослідження можуть бути відомі не всі обставини справи, що унеможлиблює надання відповіді на усі поставлені судом питання [6].

Нормативно-правовими актами передбачено доволі широкий перелік видів судових експертиз та експертних досліджень за галуззю знань (почеркознавча, лінгвістична, товарознавча, психологічна, біологічна, економічна, пожежно-технічна, оціночно-будівельна, інженерно-транспортна, земельно-технічна, оціночно-земельна, технічна експертиза документів, експертиза зброї, експертиза у сфері інтелектуальної власності тощо) [7-8]. Вони можуть призначатись адміністративними судами в справах.

За проведенням нами аналізом судової практики в адміністративних справах можна зазначити, що підставою для призначення судової експертизи за галузевим критерієм слугує необхідність з'ясування обставин, які потребують спеціальних знань, тобто тих, що виходять за межі знань осіб, які беруть участь у справі, та судді, котрий розглядає справу. Поширеними видами судових експертиз в адміністративному процесі є будівельно-технічні експертизи, експертизи з питань землеустрою, судово-економічні (бухгалтерські) експертизи, почеркознавчі експертизи та інші [9-14].

Важливість та значення певного доказу в адміністративному процесі обумовлене специфікою справи та предметом спору. У разі наявності у справі суперечливих доказів, їх оцінку в разі необхідності може бути здійснено судом з призначенням відповідної судової експертизи. Суд оцінює кожен експертний висновок на предмет його належності, допустимості, достовірності, достатності.

Висновки. Визначення поняття судової експертизи, її сутності, мети і завдань, особливостей порядку призначення та проведення в адміністративному судочинстві має теоретичне і практичне значення. Необхідність призначення судової експертизи обумовлена дійсною потребою у спеціальних знаннях для встановлення фактичних даних, що входять до предмета доказування. В Україні спостерігається збільшення ролі судових експертів та значення висновків експертів під час розгляду адміністративних справ. В системі доказів висновки експертів виправдано займають важливе та особливе місце. Залучення експертів дає можливість всебічно і повно з'ясувати обставини справи та вирішити питання по суті, а широке використання спеціальних знань із різних галузей є однією з умов всебічного та справедливого розгляду адміністративних справ під час збирання та аналізу доказів.

Список використаних джерел

1. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ: Укр. Енцикл. Т. 2: Д – Й. 1999. 744 с.
2. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (Дата звернення 10.05.2023).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (Дата звернення 10.05.2023).
4. Джафарова М.В. Окремі види експертиз в адміністративному судочинстві України. *Право і безпека*. 2013. № 1 (48). С. 57-61.
5. Ключев О.М. Процесуальні питання судової експертизи в адміністративного судочинстві. *Вісник Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України*. 2018. № 3. С. 109-113.
6. Види експертиз у адміністративному судочинстві України. Хмельницький окружний адміністративний суд: веб-сайт. URL: <https://adm.km.court.gov.ua/sud2270/pres-centr/nov/871617/> (Дата звернення 10.05.2023).
7. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства юстиції України; Інструкція, Форма типового документа, Картка, Рекомендації від 08.10.1998 № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#top> (Дата звернення 10.05.2023).
8. Перелік видів судових експертиз та експертних спеціальностей, за якими присвоюється кваліфікація судового експерта фахівцям науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України: Додаток 5 до Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів, затв. Наказом Міністерства юстиції України від 03.03.2015р. № 301/5, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 04.03.2015р. за № 249/26694. Дата оновлення 18.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text> (Дата звернення 10.05.2023).
9. Ухвала Першого апеляційного адміністративного суду у справі № 200/3904/21 від 16 лютого 2022 року. Єдиний державний реєстр судових рішень: веб-сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103357661> (Дата звернення 10.05.2023).
10. Ухвала Третього апеляційного адміністративного суду у справі № 160/12705/19 від 07 жовтня 2021 року. Єдиний державний реєстр судових рішень: веб-сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100248020> (Дата звернення 10.05.2023).
11. Ухвала Дніпропетровського окружного адміністративного суду у справі № 160/12225/19 від 03 липня 2020 року. Єдиний державний реєстр судових рішень: веб-сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90206173> (Дата звернення 10.05.2023).

12. Ухвала Дніпропетровського окружного адміністративного суду у справі № 160/7816/21 від 10 лютого 2022 року. Єдиний державний реєстр судових рішень: веб-сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103380290> (Дата звернення 10.05.2023).

13. Ухвала Полтавського окружного адміністративного суду у справі № 440/10433/21 від 08 лютого 2022 року. Єдиний державний реєстр судових рішень: веб-сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103172004> (Дата звернення 10.05.2023).

14. Ухвала П'ятого апеляційного адміністративного суду у справі № 420/5416/19 від 16 лютого 2022 року. Єдиний державний реєстр судових рішень: веб-сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103399048> (Дата звернення 10.05.2023).

EXPERTISE IN THE ADMINISTRATIVE JUDICIARY OF UKRAINE

Olena S. Lunina, PhD in Legal Sciences, Judge of the Dnipropetrovsk District Administrative Court, Associate Professor of the Department of Law, Alfred Nobel University (Dnipro).

E-mail: lunina.olenaolena@gmail.com

Veronika N. Shkabarova, PhD in Legal Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Law, Alfred Nobel University (Ukraine).

E-mail: vshkabarova@duan.edu.ua

DOI: 10.32342/2709-6408-2023-1-6-9

Key words: *expertise, court expertise, public legal dispute, court process, evidence, proving, administrative judiciary.*

The article is devoted to the study of features and grounds of appointment and conduct of expertise in administrative proceedings when considering public-legal disputes. The significance of forensic expertise in the administrative process as a means of proof has been determined. The legal norms of the current legislation of Ukraine have been analyzed, and the expert's opinion has been assigned to means that are evidence in administrative court proceedings, that is, such means, by means of which the court establishes whether or not there are circumstances (facts) justifying the claims and objections of the parties to the case and other circumstances relevant to the correct resolution of the case. The concepts of «expertise» and «forensic expertise» in the judicial process have been studied, their delineation has been conducted. The authors emphasize that the possibility of using the expert opinion as evidence ensures the fulfillment of the tasks of administrative proceedings. The analysis of the procedural significance and peculiarities of the procedure for appointment and conduct of such types of forensic expertise, provided for in the Code of Administrative Procedure of Ukraine: commission expertise, complex expertise, additional expertise and re-expertise (procedural criterion of separation). The existing types of forensic expertise, which are provided for by the current legislation of Ukraine, have been studied, and the court practice on the grounds of their appointment (sectoral division criterion) has been analyzed. It was noted that it was important for the court to assess the expert opinion on its ownership, admissibility, credibility and sufficiency. It has been concluded that in Ukraine there has been an increase in the role of forensic experts and the importance of expert findings in administrative cases. In the system of evidence, the conclusions of experts rightly occupy an important and special place. It was noted that the involvement of experts allows to comprehensively and fully clarify the facts of the case and to resolve the issue on the merits, and wide use of expertise from different sectors is a prerequisite for comprehensive and fair handling of administrative cases in the collection and analysis of evidence.

References

1. Shemshuchenko, Yu.S. (1999). *Yurydychna entsyklopediia* [Legal encyclopedia]. Kyiv. Vol. 2, 744 p.
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (1994), Law of Ukraine "On forensic expertise". Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (Accessed 10 May 2023).

3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2005), Administrative Judicial Code of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (Accessed 10 May 2023).

4. Dzhafarova, M.V. (2013). *Okremi vydy ekspertyz v administratyvnomu sudochnystvi Ukrainy* [Certain types of examinations in the administrative court of Ukraine]. *Pravo i bezpeka* [Law and security], no. 1 (48), pp. 57-61.

5. Kliuiev, O.M. (2018). *Protsesualni pytannia sudovoi ekspertyzy v administratyvnoho sudochnystvi* [Procedural issues of forensic examination in administrative proceedings]. *Visnyk Odeskoho naukovo-doslidnoho instytutu sudovykh ekspertyz Ministerstva yustytysii Ukrainy* [Bulletin of the Odesa Research Institute of Forensic Expertise of the Ministry of Justice of Ukraine], no. 3, pp. 109-113.

6. *Vydy ekspertyz u administratyvnomu sudochnystvi Ukrainy. Khmelnytskyi okruzhnyi administratyvnyi sud* [Types of examinations in the administrative judiciary of Ukraine. Khmelnytskyi District Administrative Court] Available at: <https://adm.km.court.gov.ua/sud2270/pres-centr/nov/871617/> (Accessed 15 May 2023).

7. The Ministry of Justice of Ukraine (1998), Order “On the approval of the Instructions on the appointment and conduct of forensic expertise and expert research and Scientific and methodological recommendations on the preparation and appointment of forensic expertise and expert research”. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#top> (Accessed 15 May 2023).

8. The list of types of forensic examinations and expert specialties, according to which the qualification of a forensic expert is assigned to specialists of scientific research institutions of forensic examinations of the Ministry of Justice of Ukraine: Addition 5 to the Regulation on the Central Expert Qualification Commission under the Ministry of Justice of Ukraine and the certification of forensic experts, approved by order of the Ministry of Justice of Ukraine (2015). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text> (Accessed 15 May 2023).

9. The Decision of the First Administrative Court of Appeal in case no. 200/3904/21 (2022). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103357661> (Accessed 15 May 2023).

10. The Decision of the Third Administrative Court of Appeal in case no. 160/12705/19 (2021). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100248020> (Accessed 15 May 2023).

11. The Decision of the Dnipropetrovsk District Administrative Court in case no. 160/12225/19 (2020). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90206173> (Accessed 15 May 2023).

12. The Decision of the Dnipropetrovsk District Administrative Court in case no. 160/7816/21 (2022). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103380290> (Accessed 15 May 2023).

13. The Decision of the Poltava District Administrative Court in case no. 440/10433/21 (2022). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103172004> (Accessed 15 May 2023).

14. The Decision of the Fifth Administrative Court of Appeal in case no. 420/5416/19 (2022). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103399048> (Accessed 15 May 2023).

Одержано 20.05.2023.